

Honden uit het hoge noorden

De Lappenhonden

In dit feestelijke ONZE HOND Jaarboek 2008 treft u artikelen aan over de Zweedse en Finse Lappenhond en de Laplandse Herdershond. Omdat deze rassen een gemeenschappelijke oorsprong hebben en nauw aan elkaar verwant zijn, zullen we ze in dit artikel eerst gezamenlijk bespreken...

TEKST: NATASJA VAN HOUT • FOTO'S: ALICE VAN KEMPEN

De Zweedse en Finse Lappenhond en de Laplandse Herdershond zijn van oudsher de honden geweest van de Lappen. Overigens worden de Lappen zelf liever Samen of Saami genoemd, omdat zij Lappen als scheldwoord beschouwen. Men vermoedt dat de Saami de oorspronkelijke bewoners zijn van Noord-Scandinavië. Rotstekeningen die onder andere in Alta (Noorwegen) ontdekt zijn, zouden 2000 tot 7000 jaar geleden reeds door hen vervaardigd zijn. De Varanger-

• *Laplandse Herdershond.*

• Zweedse Lappen hond.

hond is een van de overblijfselen die in deze regio is aangetroffen. Een bewijs dat er reeds in de vroege prehistorie honden werden gehouden door de toenmalige bevolking.

NOMADEN

Het oorspronkelijke leefgebied van de Saami ligt verspreid over vier landen, te weten Zweden, Finland, Noorwegen en Rusland. Zij waren tot in de twintigste eeuw veelal nog nomaden. Aanvankelijk leefden zij van de jacht en visserij, waarbij hun honden hen behulpzaam waren. De honden werden ingezet in de jacht op rendier, wolf en beer, maar ook om kleiner wild te vangen, zoals de marter en de eekhoorn. De huiden van het gevangen wild kon men gebruiken als kleding of verhandelen. Het vlees had men voor eigen consumptie, alsmede voor de honden.

HERDERS

Later gingen de Saami rendieren houden als vee. Ze moesten hun honden toen dus 'omscholen' om ze geschikt te maken als herdershond. Aanvankelijk ging deze omscholing niet overal helemaal van harte en was er wel het nodige kunst- en vliegwerk voor nodig om de honden geschikt te maken voor het werk. Zo schaafden men vaak de hoektanden van de hond af, of brak deze er geheel uit, om te voorkomen dat de hond de rendieren beschadigde. De Saami trokken met hun kudde door de bossen en de toendra's. In tegenstelling tot andere nomadenstammen leidden zij hun kudde niet, maar volgden deze op hun jaarlijkse voedseltrek. De rendieren leverden melk, vlees en huiden. Daarnaast werden zij gebruikt als trek-dier voor de slee.

WINTERVERBLIJF

De Saami leefden het grootste deel van het jaar in tenten, te vergelijken met de tipi van de indianen. Alleen in de winter bleven zij op dezelfde plaats en woonden dan in kleine, stenen huizen die zij met aarde bedekten als bescherming tegen de hevige kou. De honden sliepen bij de kinderen in bed om hen warm te houden. Dit hechte contact met mensen heeft het ras ontwikkeld tot een mensgerichte hond die zijn gezin met liefde omringt.

GROOT GEBIED

De rendieren konden enorme afstanden afleggen, dus was er behoefte aan een hond met een groot uithoudingsvermogen, die in staat was om dagelijks 70 tot 150 km af te leggen. Voor het selecteren van de rendieren voor de slacht of het aanbrennen van

• *Finse Lappenhond.*

eigendomsmerken dreef men de dieren naar de kust. Voor dit werk gebruikte men het liefst een wat langere hond, een echte 'stayer'. De Lappen Herdershond (Lapinporokoir) werd hiervoor het liefst gebruikt. Het hoeden en het verdedigen van de kudde tegen roofdieren, zoals wolven, liet men over aan de (Finse) Lappenhond.

VERSCHILLEND

De Finse Lappenhond en de Laplandse Herdershond werken aanvullend. De Saami noemen de eerstgenoemde een 'galopperende' hond en de laatstgenoemde een 'draver'.

Hoewel de Finse Lappenhond en de Lappen Herdershond aanvankelijk tot verschillende typen van hetzelfde ras behoorden, hebben zij zich duidelijk ontwikkeld tot twee afzonderlijke rassen. De verschillen tussen beide rassen zijn allereerst de lengte van de

vacht. De Finse Lappenhond is langharig en de Laplandse Herdershond is kortharig. Verder wijken zij af in lichaamsbouw (verdeling lengte en hoogte), hoeking en staartdracht. Bij de Laplandse Herdershond is de staartaanzet vrij laag. De staart is niet gekruld. Bij de Finse Lappenhond wordt de staart in actie over de rug gekruld gedragen. In rust mag hij zijn staart ook laten hangen. Het verschil tussen de Finse en Zweedse Lappenhond is minimaal te noemen. De Zweedse Lappenhond is altijd eenkleurig, zwart of chocoladebruin, dit in tegenstelling tot de Finse Lappenhond.

KATACHTIG

De Lappenhond wordt wel eens 'katachtig' genoemd. Hij heeft bepaalde eigenschappen die we voornamelijk bij katachtigen zien. Zo heeft hij een bovengemiddeld gevoel voor even-

wicht. Hij kan vanuit stilstand erg hoog springen en gemakkelijk over smalle richeltjes lopen. Bovendien is hij erg schoon op zichzelf en kan hij zich wassen zoals een kat dat doet; eerst zijn poot wassen en dan met die poot zijn gezicht wassen. Ook wanneer hij knaagmateriaal krijgt, gebruikt hij zijn poten op een bijzondere manier. Hij buigt zijn voetjes om naar de pols en houdt zo zijn botje stevig vast... <

Bent u nieuwsgierig geworden naar deze Lappenhonden? Kijk dan in dit Jaarboek naar de afzonderlijke artikelen die de Finse Lappenhond (blz. 46), de Laplandse Herdershond (blz. 70) en de Zweedse Lappenhond (blz. 126) nader belichten. U vindt er meer informatie over de geschiedenis, het oorspronkelijke werk en het karakter van deze fraaie rassen.